

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та управління

_____ Т.Ф. Бірюкова

«_____» _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЯКІСНІ МЕТОДИ В СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ
підготовки бакалаврів

денної та заочної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціологія медіації і кримінології

спеціальності 054 Соціологія

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Ратушна Таїсія Олександрівна, к.соц.н., доц., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № _____ від “___” _____ 2024 р.
Завідувач кафедри соціології

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Зв'язок з викладачем:

E-mail: t2020005@gmail.com

Телефон: 061) 228-75-58 (кафедра соціології)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: соціології, ауд. 309 (3-й поверх) 4 корп. ЗНУ, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати у здобувачів вміння застосовувати якісну стратегію для проведення соціологічних досліджень. Якісні методи в соціології це методи, що дозволяють отримати нечислові, нестатистичні, не кількісні дані. Не завжди кількісні методи і отримані, з їх допомогою дані, можуть дати інформацію, що цікавить дослідника. Вони дають відповідь на досить прості питання (що стосуються скоріше загальних, середньостатистичних, схожих ситуацій) на кшталт «Скільки?», або «Як?», але не завжди можуть відповісти на питання «Чому?». Саме з глибинними мотивами, прихованими сенсами, унікальним досвідом та специфічними ситуаціями мають справу дослідники, що працюють а рамках якісної стратегії. Таким чином ракурс інтересу дослідника зміщується з об'єктивного, загального на суб'єктивне, індивідуальне та особливе у поведінці, досвіді й діях людей. Такий фокус дослідницької уваги є затребуваним на сьогоднішній день не тільки з точки зору наукового інтересу, а й з метою практичного застосування, наприклад в маркетингу, рекламі, комунікаціях тощо. Даний курс допоможе зрозуміти специфіку якісної стратегії та особливостей її застосування в практичній діяльності соціолога, зорієнтуватись у виборі методів збору інформації, дасть уявлення про способи обробки, аналізу та презентації отриманих даних.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Надійність соціологічної інформації» та «Соціологічний аналіз документів».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	7-й	7-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Семінарські заняття	10 год.	6 год.
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	76 год.
Консультації	Розклад розміщення консультацій: https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=37347&lang=ukr&news_code=ratushna-taisiya-oleksandrivna Кількість: 2 год. дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: t2020005@gmail.com	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6429	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
СК01 Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології. РН02 Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.	Робота з джерелами, обговорення на практичних заняттях, тестування в системі Moodle, аналіз кейсів, групова робота, робота над індивідуальним дослідницьким завданням
СК02 Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій. СК10. Здатність медіаторними та переговорними технологіями розв'язувати конфлікти різного масштабу та інтенсивності на основі сучасних знань спеціальних соціологічних теорій (соціології кримінології, соціології конфліктів, соціології комунікації, соціології миротворення та візуальної соціології). РН17 Застосовувати теоретичні підходи та соціологічний інструментарій для аналізу комунікаційних процесів у сучасному суспільстві та вирішення проблем координації взаємодій різних соціальних груп.	Робота з джерелами, обговорення на практичних заняттях, тестування в системі Moodle, аналіз кейсів, групова робота, робота над індивідуальним дослідницьким завданням
СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому. СК11. Здатність обґрунтовувати вибір методів і методик соціологічного, кримінологічного та медіаторного дослідження соціальних відносин та суспільства в цілому відповідно до нагальних потреб та перспектив розвитку суспільства. РН03 Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі. РН15 Здійснювати соціологічний, кримінологічний та медіаторний аналіз соціальних відносин і суспільства в цілому. РН16 Обґрунтувати вибір методів і методик соціологічного та кримінологічного дослідження для розв'язання актуальних проблем.	Робота з джерелами, обговорення на практичних заняттях, тестування в системі Moodle, аналіз кейсів, групова робота, робота над індивідуальним дослідницьким завданням

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика методів збору соціологічної інформації в якісній стратегії

Тема 1. Загальна характеристика якісної стратегії

Класифікація методів збору соціологічної інформації. Розподіл методів збору

соціологічної інформації на кількісні та якісні. Особливості якісної методології дослідження: специфіка та перспективи застосування. Логіка якісного дослідження: від фактів життя до їх класифікації та концептуалізації. Фокус дослідницької уваги у дослідженнях, організованих в межах якісної методології. Якісна методологія: пізнавальні можливості та сфери застосування. Рівні інтересу: приватне, локальне, мікроаналіз конкретних ситуацій. Якісне дослідження як концентрація уваги на суб'єкті, агенті соціальної дії і звернення до його особистісного повсякденного досвіду. Мікросоціологічні концепції як теоретичне підґрунтя для якісної методології: феноменологія, етнометодологія, драматургічний аналіз І. Гофмана, інтеракціонізм.

Тема 2. Основні техніки збору інформації в межах якісної методології

Етап підготовки якісного дослідження. Конкретизація проблемної ситуації та об'єкту дослідження. Оцінка специфіки цільового середовища та відбір інформантів. Вибір майданчика дослідження. Польовий етап дослідження. Встановлення контакту з інформантами. Джерела та способи фіксації якісної інформації. Позиція дослідника під час збору даних. Етичні аспекти та труднощі інтерпретації отриманих даних. Біографічний метод. Біографічне інтерв'ю. Методика і техніка вивчення біографій, аналіз життєвих історій. Метод документальної реєстрації повсякденних дій у етнометодології. Особливості аналізу аудіовізуальної інформації. Етнографічні дослідження. Метод кейс-стаді. Якісний аналіз документів.

Змістовий модуль 2. Опитувальні методи збору соціологічної інформації в якісній стратегії

Тема 3. Інтерв'ю в якісній стратегії як метод збору соціологічної інформації

Загальна характеристика методу. Різновиди інтерв'ю (за критерієм формалізації та стандартизації). Вільне (нарративне) інтерв'ю: специфіка проведення та особливості підготовки. Глибинні інтерв'ю. Фокусоване та лейтмотивне інтерв'ю. Напівструктуровані інтерв'ю. Особливості підготовки до інтерв'ю. Участь дослідника у польовому етапі збору соціологічної інформації. Підбір інтерв'юєрів та інформантів. Запрошення на інтерв'ю, способи фіксації інформації та отримання інформованої згоди. Створення гайду інтерв'ю.

Тема 4. Види питань інтерв'ю та особливості їх формулювань у якісній стратегії

Особливості формулювання питань у якісній стратегії. Уникнення бінарних відповідей. Питання про досвід та поведінку. Питання про думки та оцінки. Питання про почуття та емоції. Питання про особу інформанта. Питання-проекції. Питання на делікатні теми. Питання про минуле та майбутнє: обмеження у інтерпретації. Ініціюючі, уточнюючі питання та питання зворотного зв'язку.

Змістовий модуль 3. Фокусовані групові дискусії та метод кейс-стаді в якісній стратегії

Тема 5. Фокусовані групові дискусії в якісній стратегії

Сутність та характерні особливості метода фокус-груп. Основні підходи та процедури, проведення фокусованого групового інтерв'ю. Принципи формування сценарію фокус-групи - гайду. Переваги та недоліки притаманні цьому методу одержання соціальної інформації. Вимоги до підготовки та проведення фокусованих групових інтерв'ю. Критерії відбору учасників фокус-групи. Гомогенні, цільові, стихійні

та змішані групи. Функції модератора під час групової дискусії. Особливості фіксації інформації при проведенні фокус-груп. Галузь застосування результатів фокусованих інтерв'ю. Узагальнення результатів фокусованого інтерв'ю та можливості їх застосування у дослідницькій діяльності та практичній роботі.

Тема 6. Метод кейс-стаді

Кейс-стаді – метод, який забезпечує глибокий та всебічний аналіз окремого випадку, події чи явища в реальному контексті. Описові, пояснювальні, дослідницькі кейси. Переваги та обмеження методу (високий рівень деталізації vs складність узагальнення результатів. Критерії відбору кейсів: типові, унікальні, критичні випадки. Поєднання методів збору інформації в рамках кейс-стаді. Конфіденційність, інформована згода, вплив на учасників, етика дослідника. Використання кейсів для створення або уточнення соціологічних теорій, розробка практичних рекомендацій.

Змістовий модуль 4. Особливості збору та аналізу даних в якісній стратегії

Тема 7. Дизайн дослідження та формування вибіркової сукупності в рамках якісної стратегії дослідження

«Відкритий» дизайн дослідження в якісній стратегії. Паралельність етапів в реалізації дослідження. Рекрутинг та скринінг інформантів. Методи підбору інформантів. Підходи до формування вибірки. Побудова теоретичної моделі вибірки. Насичення вибірки.

Тема 8. Обґрунтована теорія як спосіб збору і аналізу даних у якісній стратегії

Аналіз інформації в якісному дослідженні (слова, жести, комунікативні символи). Особливості опису отриманої інформації. Побудова концептуальної моделі дослідження. Категоризація та кластеризація. Метод аналітичної індукції. Сходження до теорії, або grounded theory як тактика якісного дослідження. Принципи кодування тексту (відкрите, осьове і вибіркоче кодування), а також особливий спосіб побудови аналітичної мінітеорії щодо даного феномену, спостережуваного в реальній практиці. Питання надійності даних в якісних дослідженнях. Вплив особистості дослідника на результати (суб'єктивність, помилки та обмеження інтерпретації). Методи підвищення надійності даних. Особливості триангуляції даних. Особливості написання звітних документів в межах якісної методології. Візуалізація та презентація даних якісних досліджень.

4. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Загальна характеристика якісної стратегії	2	2	<i>раз на тиждень</i>
1	Основні техніки збору інформації в межах якісної методології	2		<i>раз на тиждень</i>
2	Інтерв'ю в якісній стратегії як метод збору соціологічної інформації	2		<i>раз на тиждень</i>
2	Види питань інтерв'ю та особливості їх формулювань у якісній стратегії	2	2	<i>раз на тиждень</i>
3	Фокусовані групові дискусії в якісній стратегії	4	2	<i>раз на тиждень</i>

3	Метод кейс-стаді	2		<i>раз на тиждень</i>
4	Дизайн дослідження та формування вибірових сукупностей в рамках якісної стратегії дослідження	2		<i>раз на тиждень</i>
4	Обґрунтована теорія як спосіб збору і аналізу даних у якісній стратегії	4	2	<i>раз на тиждень</i>
Разом		20	8	

5. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Основні техніки збору інформації в межах якісної методології	2		<i>раз на два тижні</i>
2	Види питань інтерв'ю та особливості їх формулювань у якісній стратегії	2	2	<i>раз на два тижні</i>
3	Фокусовані групові дискусії в якісній стратегії	2		<i>раз на два тижні</i>
3	Метод кейс-стаді	2	2	<i>раз на два тижні</i>
4	Обґрунтована теорія як спосіб збору і аналізу даних у якісній стратегії	2	2	<i>раз на два тижні</i>
Разом		10	6	

6. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	Загальна характеристика якісної стратегії Робота з літературою: Підготуйте огляд наукових джерел (5-7 статей або розділів з книг), які описують основні риси якісної стратегії дослідження. Включіть ключові етапи, відмінності від кількісного підходу, і приклади використання. Презентація: Створіть презентацію, що ілюструє основні характеристики якісного дослідження, підкріплюючи теорію прикладами з реальних соціологічних досліджень.	8	9
1	Основні техніки збору інформації в межах якісної методології Робота з літературою: Напишіть короткий есе (1000-1500 слів) на тему основних технік збору даних (інтерв'ю, спостереження, фокус-групи). Розгляньте їхні переваги та недоліки. Презентація: Підготуйте презентацію з порівнянням основних технік збору інформації, надаючи приклади їх застосування у соціологічних дослідженнях.	8	10
2	Інтерв'ю в якісній стратегії як метод збору соціологічної інформації Міні-інтерв'ю: Проведіть 3 міні-інтерв'ю на тему сучасних соціальних проблем (наприклад, робота на віддаленому доступі або соціальні медіа). Запишіть результати та зробіть короткий аналіз отриманих даних.	8	10
2	Види питань інтерв'ю та особливості їх формулювань у якісній стратегії Створення допоміжного документу: Складіть гайд для інтерв'ю з 10-15 питаннями з різними типами формулювань, враховуючи їх відповідність якісній стратегії дослідження.	8	9
3	Фокусовані групові дискусії в якісній стратегії Презентація: Підготуйте презентацію, що описує процес організації фокус-групи, ключові моменти аналізу отриманих даних	8	10
3	Метод кейс-стаді Робота з літературою: Підготуйте аналітичний огляд двох різних кейсів із соціологічних досліджень, опишіть підхід до збору даних, аналіз і основні результати. Створення допоміжного документу: Створіть план для власного кейс-стаді на соціальну тему, обравши конкретний випадок для дослідження, визначте методи збору даних і план аналізу.	6	9
4	Дизайн дослідження та формування вибірових сукупностей в рамках якісної стратегії дослідження Проаналізуйте основні підходи до формування вибіркової сукупності в якісній стратегії. Опишіть основні переваги і недоліки теоретичної моделі вибірки.	6	9
4	Обґрунтована теорія як спосіб збору і аналізу даних у якісній стратегії Робота з літературою: Підготуйте науковий огляд літератури з методології обґрунтованої теорії. Окресліть її ключові етапи: відкритий код, осьовий код, селективний код. Створення допоміжного документу: На основі власних даних складіть приклад кодування за методикою обґрунтованої теорії і поясніть, як це допомагає у формуванні гіпотез.	8	10
Разом		60	76

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Тестування	Тестування на платформі Moodle	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	5
	Практична робота	Створення презентації до 5 слайдів з аналізом переваг та недоліків якісної стратегії в соціології	4-5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді 3 бали – робота досить повна, але є деякі неточності, непослідовність у аргументації 2 бали – робота неповна, поверховий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків 1 бал – короткий поверховий виклад матеріалу	5
2	Тестування	Тестування на платформі Moodle	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	5
	Практична робота	1. Сформулюйте запитання на інтерв'ю для інформантів для визначених тем (містяться у завданні на сторінці дисципліни у Moodle) 2. Створіть інфографіку, використовуючи будь-який доступний вам он-лайн ресурс (наприклад, Canva, Flaticon чи інші), в якій зазначте характерні особливості якісних інтерв'ю	4-5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді 3 бали – робота досить повна, але є деякі неточності, непослідовність у аргументації 2 бали – робота неповна, поверховий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків 1 бал – короткий поверховий виклад матеріалу	5
	Практична робота	Розробіть питання для проведення глибинних інтерв'ю: 1. Для соціально-економічного дослідження (визначення основних проблем соціально-економічного розвитку території та шляхів і перспектив їх подолання в майбутньому): 1. Питання про досвід та поведінку (2) 2. Питання про думки та оцінки (2) 3. Питання про почуття та емоції (2) 4. Питання про знання (2) 5. Питання демографічні та про особистість для скринінгу (3), що дають уявлення про цільову аудиторію (портрет інформанта) 6. Питання проєкції (2) 7. Питання на делікатну тему 1. Ініціююче питання 2. Уточнюючі (додаткові) питання (3) 3. Питання зворотного зв'язку	5-7 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді 3-4 бали – робота досить повна, але є деякі неточності, непослідовність у аргументації 2 бали – робота неповна, поверховий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків 1 бал – короткий поверховий виклад матеріалу	10
3	Тестування	Тестування на платформі Moodle	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	5
	Практична робота	Відповідно до різних дослідницьких ситуацій (містяться у завданні на сторінці)	8-10 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді	10

		дисципліни у Moodle) розробіть дизайни фокус-груп. Продумайте кошторис ФГД (вказіть основні статті витрат та необхідні ресурси, а також розрахуйте загальну вартість). Розробіть торіс-гайд/гайд ФГД.	5-7 бали – робота досить повна, але є деякі неточності, непослідовність у аргументації 3-4 бали – робота неповна, поверховий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків 1-2 бали – короткий поверховий виклад матеріалу	
4	Тестування	Тестування на платформі Moodle	1 бал за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається одна спроба	5
	Практична робота	Кодування і категоризація. На основі визначених кодів необхідно сформулювати центральні категорії та визначити тему і проблему дослідження та/або побудувати пояснювальну гіпотезу.	8-10 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді 5-7 бали – робота досить повна, але є деякі неточності, непослідовність у аргументації 3-4 бали – робота неповна, поверховий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків 1-2 бали – короткий поверховий виклад матеріалу	10
Усього за змістові модулі	9			60

8 Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
екзамен	Теоретичне завдання	Тестування. Тест складається із 20 питань, розміщених на сторінці курсу у Moodle.	На проходження тесту дається 40 хвилин і одна спроба, 1 бал за кожну правильну відповідь.	20
	Практичне завдання	Створення частин інструментарію, формулювання дослідницької ситуації та визначення критеріїв відбору інформантів	20-17 балів: Всі частини інструментарію створені з високою якістю. Дослідницька ситуація для формулюється чітко і обгрунтовано. Результати демонструють глибоке розуміння методології і правильне застосування методів. 16-13 балів: Частини інструментарію створені загалом добре, але можуть бути деякі недоліки в деталях або структурі. Формулювання дослідницької ситуації є зрозумілим, але може бути частково неповним або потребувати уточнень. 12-9 балів: Інструментарій має недоліки в структурі або формулюванні. Формулювання дослідницької ситуації для неповне. 8-5 балів: Інструментарій створено з значними помилками в структурі і формулюванні. 4-1 бал: Результати демонструють проблеми у розумінні особливостей якісної стратегії та значні проблеми у застосуванні методів.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію і соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених / Олена Богдан; консультант-рецензент Володимир Паніотто. Київ : Дух і літера, 2015. 380 с.
2. Збарський В. К., Талавиця М. П., Остапчук А. Д. Маркетингові дослідження: навчально-науковий посібник : за редакцією професора В. К. Збарського. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2023. 559 с.
3. Якісні дослідження в соціологічних практиках : Навчальний посібник. За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. Київ : Інститут соціології НАНУ, 2009. 400с.

Додаткова:

- 1 Berger A. Media and Communication Research Methods : Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches. 3rd ed. San Francisco : SAGE, 2014. 364 p.
- 2 Brooker P. Computational ethnography: A view from sociology. *Big Data & Society*. 2022. Vol. 9, no. 1. P. 205395172110698. URL: <https://doi.org/10.1177/20539517211069892>.
- 3 Kim Y. New Opportunities for Sociological Research: A Discussion of the Usefulness of Mixed Methods with Data Science. *Journal of Asian Sociology* 48, no. 3, 2019. P. 343–358. URL: <https://www.jstor.org/stable/26783836>.
- 4 Strijker D., Bosworth G., Bouter G. Research methods in rural studies: Qualitative, quantitative and mixed methods. *Journal of Rural Studies*. 2020. Vol. 78. P. 262–270. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.06.007>.
- 5 Історико-теоретичний аналіз дослідницьких програм в соціології. Колективна монографія / В. Ворона, В. Казаков, Н. Отрешко, В. Пилипенко, В. Резнік, В. Степаненко; за заг. ред. В. Резніка. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 249 с.
- 6 Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сірінюк Долгарьової. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 156 с.
- 7 Паніна Н.В. Технологія соціологічних досліджень: Курс лекцій / 2-ге видання доповнене. К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. 320 с.
- 8 Паніотто В., Харченко Н. Криза в методах опитування та шляхи її подолання. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2012. Т. 1. С. 3-19.
- 9 Переверзев О. С. Сучасні практики використання новітніх неопитувальних методів збору даних у соціології. *Наукові записки НАУКМА*. 2017. Том 196. Соціологічні науки. С. 19-24.

10. Інформаційні ресурси

1. Cases. URL: <https://cases.media/>.
2. Creswell J.W. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Approaches, Fifth Edition. 2017. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_609332/objava_105202/fajlovi/Creswell.pdf.
3. Promodo. URL: <https://www.promodo.ua/blog/metodologiya-marketingovih-doslidzhen-u-2023-chomu-velika-vibirka-ne-golovne>.
4. Опитування громадської думки. Як правильно розуміти та інтерпретувати соціологічні дані. Посібник для журналістів та всіх, хто працює з соціологічними даними. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. Київ: 2020. URL: <https://dif.org.ua/uploads/pdf/514094735644fc3693e56b7.70191677.pdf>.
5. Офіційний сайт Інституту соціології Національної Академії Наук України. URL: <http://www.i-soc.com.ua/institute/>.
6. Офіційний сайт Київського міжнародного інституту соціології. URL: <https://www.kiis.com.ua/>.
6. Офіційний сайт Соціологічної асоціації України. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>.
7. Офіційний сайт Соціологічної асоціації України. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>.
8. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <https://ratinggroup.ua/>.
9. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>.
10. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/>.
11. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>.

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Також очікується, що здобувачі мають організовано та усвідомлено підходити до виконання навчальних завдань, участі у лекційних, семінарських і практичних заняттях. Від усіх сторін очікується активна позиція, у тому числі, щодо пошуку можливостей виконання пропущених завдань і проходження передбачених форм контролю. **Пропуски можливі лише з поважної причини.** Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій, передбачених даним курсом (усна відповідь чи письмова робота з пропущеної теми). Також можливе відпрацювання у вигляді проходження он-лайн тестування у системі Moodle пропущеної теми (якщо таке тестування було передбачено). У разі систематичних пропусків занять та консультацій для відпрацювання може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. Додаток до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Від здобувачів очікується повне дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ (див. Додаток до силабусу). Усі письмові роботи будуть перевірятись на плагіат. У разі виявлення ознак списування, плагіату чи інших видів не доброчесної поведінки, роботи здобувачів не будуть прийматись на оцінювання, а до студентів можуть бути застосовані дисциплінарні заходи передбачені Кодексом академічної доброчесності ЗНУ.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять потрібно перевести мобільний телефон у режим «без звуку», щоб не заважати викладачу і колегам. **Дозволяється** використання мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів та інших персональних пристроїв з навчальною метою, а саме для пошуку інформації, ознайомлення з літературою, аналізу даних, виконання практичних завдань і т.д. **Не дозволяється** використання вище перелічених засобів під час контрольних заходів (порушення цієї вимоги буде розцінюватись як порушення правил академічної доброчесності). Використання програм на основі штучного інтелекту можливе лише в ознайомлювальних цілях. Не дозволяється використання таких програм для написання практичних і творчих робіт.

Комунікація

Комунікація між викладачем і здобувачами вищої освіти відбувається в аудиторії/ZOOM конференції, у системі Moodle та електронною поштою, а також в рамках запланованих для цього курсу консультацій. Інформація щодо організаційних питань також може надаватись викладачем старості групи у Viber чи Telegram. Викладач відповідатиме на письмовий запит студента щодо консультації або перевірки завдання впродовж 2 робочих днів. У повідомленні обов'язково вкажіть Ваше справжнє ім'я та прізвище, а не нікнейм.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

[v banakh@znu.edu.ua](mailto:banakh@znu.edu.ua) Гар

яча лінія:

[\(061\) 227-12-76](tel:+380612271276)

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>